

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

ДОПУЩЕНО до захисту
Завідувач кафедри, д.т.н., проф.
_____ О.В. Чепелюк
«__» _____ 20__ р.

СУЧАСНА КНИГА ЯК «ПРЕДМЕТ ВІЛЬНОГО ЗАДОВОЛЕННЯ»

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
022 Дизайн**

Виконавець:
Студент групи БД1

Бойко К.В.

(ПБ)

Керівник:
к.т.н., доцент

Якимчук О.В.

(ПБ)

Консультанти з розділів:

Основний розділ
к.т.н., доцент

Якимчук О.В.

(ПБ)

Нормоконтроль
ст. викл.

Сандік О.П.

(ПБ)

**ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

**Кваліфікаційна робота магістра
(пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи)**

МАГІСТР

(освітній ступінь)

на тему: **Сучасна книга як «предмет вільного
задоволення»**

Виконав: студент 2 курсу, групи 6Д1
спеціальності

022 "Дизайн"

(шифр і назва спеціальності)

Бойко К.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник к.т.н., доцент Якимчук О.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет _____

Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри дизайну

О.В. Чепелюк

“ _____ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Студент _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Бойко К.В. Сучасна книга як «предмет вільного задоволення».-
Рукопис.

У дослідженні розглядається питання сучасної книги як «предмет вільного задоволення». Своєю метою дана робота ставить: розкрити специфіку об'єкта дослідження шляхом аналізу літератури, окреслити місце сучасної книги в дизайні. Визначити місце термотрансферного друку в класифікації видів друку ілюстрації, опрацювати метод виготовлення книги як ремесло, проаналізувавши особливості дизайну провідних текстильних книг кін. ХХ — перша пол. ХХІ ст..

Практична значимість: основні положення і висновки дослідження можуть бути використані в науковій та педагогічній діяльності при розгляді питань про сутність і тенденції розвитку сучасної книги як «предмет вільного задоволення».

Ключові слова: сучасна книга, мистецтво книги, вільне задоволення, ілюстрація, термотрансферний друк, текстильна книга.

АННОТАЦИЯ

Бойко К.В. Современная книга как «предмет свободного удовольствия» .-
Рукопись.

В исследовании рассматривается вопрос современной книги как «предмет свободного удовольствия». Своей целью данная работа ставит: раскрыть специфику объекта исследования путем анализа литературы, определить место современной книги в дизайне. Определить место термотрансферной печати в классификации видов печати иллюстрации, обработать метод изготовления

книги как ремесло, проанализировав особенности дизайна ведущих текстильных книг кон. XX - первая пол. XXI в ..

Практическая значимость: основные положения и выводы исследования могут быть использованы в научной и педагогической деятельности при рассмотрении вопросов о сущности и тенденции развития современной книги как «предмет свободного удовольствия».

Ключевые слова: современная книга, искусство книги, свободное удовольствие, иллюстрация, термотрансферная печать, текстильная книга.

ANNOTATION

Boiko K.V. A modern book as «an object of free pleasure» - Manuscript.

The study examines the issue a modern book as «an object of free pleasure». The aim of this work is to reveal the specifics of the research object by analyzing the literature, to determine the place of the modern book in design. Determine the place of thermal transfer printing in the classification of types of illustration printing, treat the method of making a book as a craft, analyzing the design features of leading textile books of the con. XX - first half. XXI century.

Practical relevance: the main provisions and conclusions of the research can be used in scientific and pedagogical activities when considering the essence and development tendencies a modern book as «an object of free pleasure».

Key words: modern book, art of book, free pleasure, illustration, thermal-transfer printing, textile book.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. СПЕЦИФІКА ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ	13
1.1. Аналіз літератури з теми дослідження	13
1.2. Види друку ілюстрації: авторська та промислова	19
Висновки	27
РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПЦІЯ ПРОЕКТНОЇ СИТУАЦІЇ	29
2.1. Метод виготовлення книги як ремесло.....	29
2.2. Аналіз провідних текстильних книг.....	37
Висновки	46
РОЗДІЛ 3. ТЕХНІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЕКТНОГО РІШЕННЯ ТА ФІНАЛЬНОЇ ВЕРСІЇ.....	47
3.1. Концепція проектної ситуації.....	47
3.2. Технічне обґрунтування проектного рішення.....	51
Висновки	54
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	55
ДОДАТКИ.....	58
Додаток А.....	59
Додаток Б	60
Додаток В.....	64
Додаток Д.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Популярним явищем є розробка книжкового видання з ілюстраціями, як для поліграфії так і для веб-дизайну. Дана робота демонструє прямий зв'язок ілюстрації з внутрішнім станом читача. Кожна людина на рівні свідомості відчуває і розуміє виключно те, що для неї дійсно важливо. Процес читання книг перетворюється в рудимент історії завдяки стрімкому розвитку цифрової технології. Але друкована продукція, не зважаючи на такий великий попит свого суперника, є невід'ємною частиною становлення культури.

Верстка з авторськими ілюстраціями, як маса матеріалу, організованого в цілісну, слаборозчленовану форму статично-симетричного характеру, є одним із факторів дотичного пізнання простору, в якому знайшли відображення явища історичного буття, прагнення до краси і творчої фантазії, що є головним проявом духовного життя, виховання і розвитку людини. Тільки в дії, спогляданні повністю розкривається художній образ книги, як релікта культу, твору мистецтва, святкового настрою, окраси життя.

Стійкість традиційних способів виготовлення книги, етичні уявлення і естетичні смаки, пояснюються прагненням дизайнерів виходити з раніше створеного, практично удосконаленого і витриманого часом зразка, вміння урізноманітнювати і відшліфувати його через мудрість буття.

Культурно-історична цінність книги з ілюстраціями полягає у тому, що вона має тісний зв'язок з осучасненням, у якому яскраво виявляються своєрідні мистецькі риси, відчуття поетики, художнє уособлення її сил. Однак сучасна книга як «предмет вільного задоволення» залишається мало вивченою. Її традиції виготовлення не мають кордону, як у художній, так і в освітньо-виховній практиці.

Наполегливий пошук інформації, став підставою для розгляду нового напрямку в плані її систематизації — досить актуальної, враховуючи стан мистецьких пам'яток і потреби їх збереження для нащадків. Адже, необхідно

показати світові глибинні корені сучасності, її виняткове багатство на основних історичних етапах розвитку, своєрідність традиційного мистецтва, значення доробок дизайнерів минулого, значимість нового надбання. Визначення, в зв'язку з цим, пріоритетних позицій у світі студіювання людства — проектування сучасної книги як «предмет вільного задоволення».

Однією з особливих рис сучасної книги є наявність багатоваріантності в способах виготовлення, характерних своєю автохтонністю для різних осередків. Власне, дослідження даного напрямку у мистецтвознавчій науці майже не проводились, а такі дослідження можуть дати цікаві результати.

Таким чином, можна зробити висновок, що на сьогодні питання обґрунтування способів виготовлення сучасної книги як «предмет вільного задоволення» за спільністю зовнішніх формотворчих, функціональних особливостей, конструювання змісту групування за певними ознаками, встановлення між ними структурних зв'язків до кінця не з'ясовані, а отже, в системі класифікації дизайну книги існує **протиріччя**, яке полягає в потребі мати теоретичне обґрунтування щодо відбору і конструювання змісту, групування за певними ознаками продукту та відсутністю їх достатнього відпрацювання в сучасній мистецтвознавчій науці.

З цього протиріччя витікає **проблема** дослідження: відсутність достатньо сформульованої теоретичної концепції, яка дала б можливість звести в чітку структуровану систему, технічне і змістовне розмаїття на підставі результатів мистецтвознавчих досліджень. За таких умов актуалізується потреба обґрунтування і конструювання змісту групування за певними ознаками, що визначило тему дослідження **«Сучасна книга як «предмет вільного задоволення»»**

Хронологічні рамки дослідження: кін. ХХ — перша пол. ХХІ ст..

Географічні межі дослідження — для співставлення та аналізу залучені дані з усього терену світу.

Об'єкт дослідження: *процес* розробки друкованого видання, з урахуванням завдання та мети проекту.

Предметом дослідження даної праці є специфічність *інформативної* мистецької *системи* у виготовленні дизайнерського продукту сучасної книги та образну багатозначність і символічний підтекст об'єктів дослідження.

Мета дослідження — комплексне *дослідження* максимально представницького і формалізованого, у вигляді бази даних масиву *інформації*, про закономірності і особливості процесу формування дизайну книги.

Виходячи із мети дослідження визначено наступні **завдання**:

1. Проаналізувати сучасний стан літератури з теми дослідження, з урахуванням нових завдань реформування і оновлення функціональних підходів до формування компонентів цієї моделі, з'ясувати основні вимоги до наукової проблеми ілюстрування сучасної книги.

2. На основі аналізу наукової літератури і матеріалів, зібраних автором, визначити теоретичні засади особливостей формування, функціонування, специфіку виготовлення книги.

3. Висвітлити філософію виготовлення продуктів дизайну в системі динаміки культури та встановити часові періоди розвитку книги. Визначити ознаки генетичного зв'язку сучасної книги з друкарством минулого, її склад і структуру систематизацію.

4. З'ясувати місце авторської ілюстрації в світі, шляхом класифікації видів друку ілюстрації: авторська та промислова.

5. Окреслити методи виготовлення книги як ремесла, проаналізувавши особливості дизайну провідних текстильних книг кін. ХХ — перша пол. ХХІ ст..

Для вирішення поставлених завдань використано такі **методи дослідження**: аналітичний, описовий, порівняльно-історичний, семіотичний, систематичний.

Наукова новизна дослідження. Вперше систематизовано процес відбору і конструювання змісту компонентів сучасної книги як «предмет вільного задоволення», з урахуванням нових завдань реформування і оновлення функціональних підходів до формування цієї моделі. Значна увага приділена

методам технології виготовлення та оздоблення продукту. На основі мистецтвознавчого аналізу визначено технічні особливості виготовлення книг кін. ХХ — першої пол. ХХІ ст.. Введено в науковий обіг раніше не публіковані пам'ятки.

Теоретичне значення дослідження полягає в обґрунтуванні і конструюванні змісту компонентів сучасної книги в логіці особливостей формування, функціонування традиційної культури верстки та ілюстрації, специфіка якої визначалася професійним заняттям, що взаємно обумовлюється з формуванням знань, умінь, навичок та професійно важливих якостей майбутніх спеціалістів різних кваліфікаційних рівнів.

Практичне значення роботи. Результати та поданий у дослідженні ілюстративний матеріал, можуть бути використаними спеціалістами у науковій, педагогічно-освітній, художній практиці. Популяризуючи виховне значення і естетичну вартість книги, сприятиме її збереженню та розвитку.

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів з висновками, загальних висновків, додатків та списку використаних джерел; оригінал-макету друкованого видання, графічного супроводження у вигляді плакатів.

Вступ — обґрунтування актуальності дослідження, визначення основної мети, новизни роботи, завдання для її досягнення, об'єкт та предмет дослідження, розкриття структури.

Перший розділ — «Специфіка об'єкта проектування» (ознайомлення зі специфікою створюваного об'єкта та особливостями сюжету видання, синтез напрямків графічного дизайну в одному об'єкті дослідження, аналіз літератури з теми дослідження, види друку ілюстрації: авторська та промислова).

Другий розділ — «Концепція проектної ситуації» (метод виготовлення книги як ремесла, аналіз провідних текстильних книг).

Третій розділ — «Технічне обґрунтування проектного рішення та фінальної версії» (визначення загального рішення концепції проекту, вирішення оптимальної розробки макету видання, концепція композиційного та стилістичного оформлення з подальшим ескізним проектуванням).

Загальні висновки — поетапне обґрунтування основних результатів проведеної роботи та визначення застосування даної праці.

Додатки — ілюстративний супровід видів друку ілюстрацій, методів виготовлення, роботи провідних текстильних книг, ескізна проектна робота, зображення поетапного виконання проекту, зображення готового оригінал-макету та засобів візуальної ідентифікації.

Список використаних джерел вказує на використані матеріали для дослідження та рішення головних завдань у даній роботі.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Обрана тема дослідження — книга як предмет вільного задоволення є досить актуальною у сучасному суспільстві — прямий зв'язок сучасної книги з внутрішнім станом читача.

Проаналізувавши літературу дослідження було з'ясовано, що поле поліграфдизайна — одного з найбільш затребуваних напрямків графічного дизайну в сучасному суспільстві, певне місце в якому посідає підхід до оформлення книги — співзвучність тексту та ілюстративного ряду звучить як звернення до образного сприйняття написаного.

У зв'язку з стрімким розвитком технологій і суспільства, існування книги потребує постійного нового підходу оформлення. Дана проблема зачіпається в працях таких мистецтвознавців Депсамес Л.П., Яковлева С.І, мистецтво художнього конструювання розглядав філософ Гегель. Чіхольд, Рудер піднімали не тільки у себе, а й у дизайну позиції проблеми типографіки графічного оформлення книг, важливість і єдність сприйняття стильового творіння. Досліджував питання про співвідношенні у книзі словесного і образотворчого тексту, в статті «Башилов М.С. — ілюстратор Толстого Л.Н. і Салтикова-Щедріна М.Е.» Строганов М.В.

Переплітаючи писання Чіхольда і Шиллера маємо: сучасна книга — мистецтво. Мистецтво як предмет вільного задоволення — сучасна книга як «предмет вільного задоволення». Саме поєднання писань визначило тему дослідження «Сучасна книга як «предмет вільного задоволення»»

У ході дослідження було з'ясовано і створено таблиці місцезнаходження сучасної книги в дизайні та види друку ілюстрації. У залежності від фактурної будови друкарської форми, при якому друк поділяють на: високий, глибокий, плоский, трафаретний, тиснення, цифровий та фотографічний друк.

За методом виробництва кожна форма друку розподіляється на: промислова, авторська ручна. З даного дослідження видів друку ілюстрації для сучасної книги кінцевим був вихід на термотрансферний друк, який в

подальшому переплітається з матеріалом виготовлення сучасної книги. Але саме поняття термотрансферний друк було деформовано під авторським кутом. З цього випливає, що термотрансферний друк в сучасній книзі, яка займає певне місце в дизайні, з промислового виду друку ілюстрації трансформується в авторську ручну. Раніше термотрансферний друк, як і промисловий так і авторський, не застосовувався у виготовленні книжкового продукту.

У даній дослідницькій роботі розглянуто важливий етап дослідження мистецтва книги — класифікація матеріалів виготовлення. Існує певна кількість книжкових носіїв: папір, метал, глина, дерево, текстиль. Дана робота спрямована на дослідження текстильних книг в межах: кін. ХХ — першої пол. ХХІ ст.

Проаналізувавши аналогове середовище була визначена специфіка проектної ситуації, а також виражені основні сучасні тенденції зі створення дизайну оформлення книги та концептуального рішення.

Досліджуючи даний напрям можна зробити висновок, що поняття текстильної книги широко не поширене. Книги подібної тематики значно відрізняються між собою оформленням, специфікою, авторським підходом, що майже не мають обмежень у вираженні візуального супроводження.

Загальне концептуальне рішення полягає у створенні текстильної книги «Раїна» як «предмет вільного задоволення» з використанням термотрансферного друку та авторської ручної техніки.

Над проєктованим рішенням книжкового видання, використовувався графічний редактор Corel Draw 2017, Adobe Photoshop CSx64 та Adobe InDesign CS5, що повністю забезпечило роботу, починаючи від сканування ескізів ілюстрацій та завершуючи редагуванням основного макету термотрансферного друку.

Розмірність книжкового видання, а саме загальні розміри розвороту (210x297мм), розміри полів: найменше поле — внутрішнє (20мм), далі верхнє (20мм), зовнішнє (15мм) та найбільше — нижнє (38мм).

Книжковий розворот розроблено за принципом поєднання сторінок з насиченим ілюстративним супроводом та більш розрідженим на сусідній сторінці. У даній роботі використано дві гарнітури — «Georgia» та «Impact» кеглем у 14pt для основних текстових блоків.

Підготовка до друку та загальна верстка видання була відтворена за допомогою програми Adobe InDesign. У подальшому спроектоване текстильне книжкове видання передбачає використання нестандартної по формату палітурки, японський перепліт та розвороти книги надруковані термотрансферним друком з використанням авторської ручної техніки.